

NOTITIE

Gemeente Utrecht, Projectbureau Leidsche Rijn Utrecht
Team Bouwen Wonen Park
Mevr. A. Vonk Noordegraaf
Postbus 8613
3503 RP Utrecht

DATUM: 19 december 2012
ONS KENMERK: 12-658/12.05614/FleVI
UW KENMERK: Brief d.d. 26 oktober 2012 met kenmerk LRU 12.092134
AUTEUR: drs. F.L.A. Brekelmans / drs. F. van Vliet
STATUS: versie 2.0
CONTROLE: drs. G.F.J. Smit

Quick scan Flora- en faunawet Ridderhofstad De Engh

De gemeente Utrecht herzielt het bestemmingsplan van het gebied Ridderhofstad Den Engh in Leidsche Rijn (kortweg: 'het plangebied'). Deze notitie beschrijft de randvoorwaarden die vanuit de Flora- en faunawet¹ (kortweg: 'Ffwet') gelden voor herziening van het bestemmingsplan op basis van de aanwezige beschermde soorten. De notitie is opgesteld door Bureau Waardenburg op basis van een éénmalig veldbezoek en aanvullend bronnenonderzoek.

Aanleiding en doel

In het kader van de planologische uitvoerbaarheid en het zorgvuldigheidsbeginsel in het bestemmingsplan moet de gemeente op voorhand o.a. rekening worden gehouden met de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten op grond van de Flora- en faunawet (kortweg: 'Ffwet')

In geval van het voornemen tot een bestemmingsplanwijziging dient beoordeeld te worden of er belemmeringen aanwezig zijn voor verlening van een eventuele ontheffing in het kader van de Ffwet voor de activiteiten in het plan. Hiervoor moet in de eerste plaats duidelijk zijn welke beschermde soorten het bestemmingsplangebied herbergt. In de tweede plaats moeten de effecten van de bestemmingsplanwijziging op aanwezige beschermde soorten beoordeeld worden; of er van overtreding van verbodsbepalingen sprake is en of daar vrijstelling voor geldt dan wel een ontheffing voor moet worden aangevraagd. In geval van een ontheffingsaanvraag wordt de noodzaak voor mitigerende en/of compenserende maatregelen beoordeeld.

De gemeente Utrecht heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om een oriënterend onderzoek te doen naar de betekenis van het plangebied voor beschermde soorten. Het onderzoek moet duidelijk maken welke randvoorwaarden vanuit de Ffwet gelden voor herziening van het bestemmingsplan op basis van de aanwezige beschermde soorten.

¹ Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet worden drie beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit Tabel 1 geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. In voorkomende gevallen hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Voor soorten van Tabel 2 of 3 geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de lopende tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen.

Plangebied en ontwikkelingen

Het plangebied betreft het terrein van de voormalige ridderhofstad De Engh, inclusief omliggende agrarische percelen en bebouwing zoals weergegeven in Bijlage 1. De bebouwing betreft een boerderij met opstallen aan de Enghlaan 21 en een boerderij met schuren en voormalige stallen aan de Emmerich Kálmanlaan 12 (voormalig Enghlaan 17). Het is een overwegend open terrein dat wordt beheerd als grazige vegetatie, na lange tijd verruigd te zijn geweest. Rond de bebouwing is opgaande houtige beplanting aanwezig. De enorme beuk bij de Enghlaan 17 is beeldbepalend.

In 2008 is het terrein van Den Engh aangelegd en heringericht, waarbij historische wegen zijn hersteld en parkeerplaatsen zijn aangelegd langs de toegangsweg. Hierbij is gebruik gemaakt van grasbeton. Momenteel vindt casco-restauratie plaats van de bestaande agrarische hoofdgebouwen. Dit betekent dat de daken zijn en worden vernieuwd en dat alle muren, balken, vloeren en dragende constructies worden hersteld voorzover noodzakelijk. In de gebouwen aan de Emmerich Kálmanlaan 12 wordt een woon/werkgemeenschap gevestigd, de gebouwen aan de Enghlaan 21 krijgen een horeca-bestemming.

Binnen het plangebied ligt ook het 'Lint', een perceel grasland en jong aangeplante bomen.

Methodiek

Het plangebied is op 23 oktober bezocht. Tijdens het veldbezoek is het hele terrein doorlopen. Hierbij is gelet op aanwezigheid van beschermde planten in bijvoorbeeld straatputten en op oude muren. Met betrekking tot fauna zijn verblijfplaatsen beoordeeld op geschiktheid en heeft visueel sporenonderzoek plaatsgevonden; hierbij is gebruik gemaakt van een zaklamp in gebouwen. Daarnaast zijn voor fauna geschikte biotopen onderzocht.

Aanvullend op het terreinbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden (telmee.nl, waarneming.nl) om een indruk te krijgen van de waargenomen soorten in het plangebied en/of de omgeving. Indien relevant wordt daar melding van gemaakt. In 2002 heeft Bureau Mertens (2002) onderzoek gedaan naar beschermde soorten in het plangebied. Het rapport van Mertens (2002) was niet beschikbaar voor onderhavig onderzoek. Daarom is gebruik gemaakt van het 'Ontwikkelingskader Den Engh. Ontwikkelingsplan Ridderhofstad Den Engh' (Projectbureau Leidsche Rijn, 2006). Hierin zijn de randvoorwaarden, die Mertens (2002) heeft gesteld voor de ontwikkeling van het plangebied rekening houdend met beschermde soorten, samengevat.

Betekenis bestemmingsplangebied voor beschermde soorten

Planten

Het plangebied herbergt groeiplaatsen van zwanenbloem en dotterbloem. Het betreft algemeen voorkomende soorten van tabel 1 van de Ffwet. Zwanenbloem is vastgesteld tijdens het oriënterend veldbezoek in 2012. Dotterbloem is vastgesteld door Mertens (2002). Op grond terreinkenmerken en de resultaten van het veldonderzoek wordt het voorkomen van strikt beschermde soorten (tabel 2 en 3 Ffwet) uitgesloten.

Ongewervelden

Op grond van verspreidingsgegevens en aanwezig habitat is het waarschijnlijk dat de sloten in het plangebied leefgebied vormen van platte schijfhoren (tabel 3 Ffwet). Dit kleine waterslakje komt in de veenweidegebieden rond Utrecht vrij algemeen voor. De slootjes in het plangebied, waaronder met name die langs de Emmerich Kálmanlaan, vormen geschikt leefgebied voor de soort.

Op grond van bestaande gegevens (www.waarneming.nl; www.libellennet.nl; www.vlindernet.nl) en terreinkenmerken wordt geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor overige (strikt) beschermde soorten ongewervelden.

Vissen

Op grond van verspreidingsgegevens en aanwezig habitat is het aannemelijk dat de sloten in het plangebied leefgebied vormen van kleine modderkruiper (tabel 2 Ffwet). De soort komt redelijk algemeen voor in de gemeente en is niet zo kritisch wat betreft eisen aan zijn leefgebied.

Verder biedt de slotgracht potentieel geschikt leefgebied voor bittervoorn (tabel 3 Ffwet). De overige watergangen in het plangebied zijn niet geschikt voor bittervoorn (te ondiep).

Amfibieën

Het plangebied vormt leefgebied van algemeen voorkomende amfibieënsoorten van tabel 1 Ffwet. De volgende soorten zijn vastgesteld in het plangebied: bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De combinatie van aanwezigheid van slootjes (voortplantingswater), graslanden en ruigten (landbiotoop) en kelders, bebouwing en rommelhoekjes (overwintering) maakt het gebied zeer geschikt als leefgebied voor deze soorten.

Strikter beschermde en uit de omgeving bekende soorten (heikikker, kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker) zijn niet vastgesteld en worden op grond van het (huidig) gebruik en inrichting van het gebied ook niet verwacht.

Reptielen

Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde reptielen. Wat betreft reptielen komt alleen ringslang binnen de gemeente Utrecht voor. Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor ringslang; er zijn geen geschikte eiafzetplekken of overwinteringsplekken aanwezig.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt (potentieel) leefgebied van algemeen voorkomende soorten zoogdieren van tabel 1 Ffwet, zoals bosmuis, veldmuis en huisspitsmuis. Voor strikter beschermde en uit de omgeving bekende soorten, specifiek waterspitsmuis en Noordse woelmuis, is het gebied door de beperkte omvang en het huidige beheer niet geschikt.

Vleermuizen

In de huidige situatie (veldbezoek 23 oktober 2012) hebben de gebouwen in het plangebied geen betekenis (meer) voor vleermuizen. Er zijn tijdens het veldbezoek geen sporen van vleermuizen waargenomen. Door de casco-renovatiewerkzaamheden aan de boerderijen, waaronder het isoleren van de daken, is de bebouwing volledig ongeschikt geraakt voor vleermuizen. Dit geldt ook de voor de schuren en opstallen op het terrein. Het is echter zeer waarschijnlijk dat deze gebouwen vóór de renovatiewerkzaamheden als

verblijfplaats in gebruik zijn geweest door vleermuizen. Dit concluderen we op basis van de aard van de gebouwen, het aantal gebouwen, de omgeving (veel foerageergebied) en het beperkt aantal gebouwen dat in de oude situatie aanwezig was.

Verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen kunnen worden uitgesloten. Geschikte holtes voor vleermuizen ontbreken. De bomen in het plangebied zijn over het algemeen vrij jong.

Het plangebied heeft waarschijnlijk betekenis als foerageergebied voor vleermuizen, specifiek voor soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Deze soorten zijn bekend uit de omgeving. Door bebouwing van het omliggende gebied is veel foerageergebied verloren gegaan. Hierdoor is het belang van locaties als De Engh als foerageergebied sterk toegenomen.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats²

Tijdens het veldbezoek is één soort vastgesteld waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is: de huismus. Enkele mussen zijn waargenomen in de struiken rechts van het toegangspad naar de Emmerich Kálmanlaan 12. Het is aannemelijk dat de huismus tot recent heeft gebroed in de voormalige boerderij of schuren. Door de renovatie en de recente plaatsing van vogelschroot, bedoeld om vogels als huismus te weren, is de bebouwing echter ongeschikt geraakt.

Nesten van andere soorten waarvan de broedplaats jaarrond is beschermd, waaronder uilen, zijn niet waargenomen. Mertens maakte in 2002 melding van een verblijfplaats van steenuil in de hooiberg en de schuur van Den Eng. De huidige situatie is niet meer geschikt voor steenuilen. Als gevolg van de sinds 2002 toegenomen bebouwing is foerageergebied vrijwel verdwenen.

Overige broedvogels

De beplanting in het plangebied biedt nestgelegenheid voor algemene soorten broedvogels als merel, koolmees, winterkoning, etc.

Aan de gebouwen zijn oude nesten van de boerenzwaluw vastgesteld. Deze soorten hebben gebroed in de periode dat de stallen in gebruik waren door vee of paarden. Op grond van het ontbreken van recente uitwerpselen is duidelijk dat de boerenzwaluw geen gebruik meer maakt van de locatie als broedplaats.

Uitgangspunten voor bestemmingsplan

Randvoorwaarden Flora- en faunawet

In het bestemmingsplangebied Ridderhofstad Den Engh is (potentiële) nestgelegenheid aanwezig voor algemene broedvogels. Verstoring van broedvogels bij eventuele ruimtelijke ingrepen moet voorkomen worden. Dit kan door bomen en struiken buiten het broedseizoen te verwijderen en/of bebouwing buiten het broedseizoen te slopen. Het rooien van beplanting en/of slopen van bebouwing binnen het broedseizoen is mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Flora- en faunawet geen standaard periode gehanteerd. Het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet rekening gehouden worden met de periode maart-juli.

² Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendief, zwarte wouw.

Het bestemmingsplangebied biedt verder leefgebied voor een aantal algemeen voorkomende beschermde soorten planten, amfibieën en grondgebonden zoogdieren van tabel 1 Ffwet. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van overtreding van verbodsbepalingen van de Ffwet. Een ontheffing is voor deze soorten dus niet nodig bij eventuele ruimtelijke ingrepen.

Er zijn geen ingrepen aan de wateren voorzien binnen het bestemmingsplan. Met dit als uitgangspunt zijn negatieve effecten van ruimtelijke ontwikkelingen op strikt beschermde vissoorten (bittervoorn en kleine modderkruiper) en ongewervelden (platte schijfhoren) uitgesloten

Aanbevelingen

Als gevolg van recente ruimtelijke ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied en de omgeving is de betekenis van het bestemmingsplangebied voor huismus en vleermuizen sterk afgenomen en heeft het gebied geen betekenis meer als leefgebied voor steenuil. Met eenvoudige maatregelen kan de betekenis van het gebied als leefgebied voor vleermuizen en huismus weer versterkt worden:

- Het plaatsen van huismussenkasten (voor ongeveer 20 broedpaartjes), verspreid in twee of drie clusters aan de gebouwen.
- Het behouden van de struiken bij oprijlaan Emmerich Kálmanlaan 12 en plaatsen van nieuwe struiken rond de bebouwing. Dit zijn bij voorkeur struiken die jaarrond in blad zitten of door de aanwezigheid van doorns en dichte takkenstructuur veel beschutting bieden, zoals meidoorn, liguster en hagen van haagbeuk en Spaanse aak.
- Het plaatsen vleermuiskasten: dit zijn bij voorkeur grote kasten of losstaande objecten (vleermuistoren, paalkast). De mogelijkheden voor plaatsing, locatie e.d. zal nader bepaald moeten worden.
- Extensief beheer groen: voor huismussen en vleermuizen is het belangrijk dat het groen in het plangebied extensief wordt beheerd. Dit betekent streven naar hooiland, ruigten, struweel, natuurlijke oevers en veel variatie.

Conclusie

De in de bestemmingsplanwijziging voorgenomen ontwikkeling zal niet leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van strikt beschermde soorten. Vanuit de Flora- en faunawet lijkt op voorhand geen beperking te zijn voor uitvoerbaarheid van de wijziging.

Door recente ontwikkelingen in het plangebied is de (potentiële) betekenis voor huismus en vleermuizen sterk afgenomen. Met eenvoudige maatregelen is dit weer te versterken.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met dhr. F.L.A. Brekelmans of mevr. F. van Vliet.

Akkoord voor uitgave:

Teamleider Bureau Waardenburg bv

drs. G.F.J. Smit

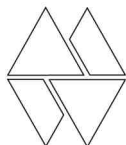
Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Syntos b.v.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder vooraf-gaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl

